

se pa tirja skupščina obstoječa iz mnogo udov, in to takošnih, kateri navadno, posebno v večih srenjah, dalje saksebi bivajo, pri svojih mnogovrstnih opravkih se malokedaj shajati vtegnejo. Kako bi se v tacih razmerah policija ročno in vspešno izvrševati mogla? Torej se tudi o marsikateri malo važnej stvari leta in leta dni okoli pisari, ter hodijo pogosto službina pisma od Poncija do Pilata, od oblastnije do oblastnije, preden se prava, pristojna zadene. In če je že po dolgem čakani, po mnogih stroških do tega prišlo, da se stvar rešila, nima po navadi srenja dovoljnih pripomočkov, razsodbo izvršiti, marveč je primorana, za izvrševanje zopet politično gospôsko prositi, če hoče kaj opraviti. Zgodilo se je pa že mnogokrat, da je politična gospôška svojo pripomoč odrekla, češ da je srenja vsled postave v teh rečeh — samovlastna! In tako visi vsa srenjska samovlast v zraku.

Cerkvene zadeve.

Zgodovina lavantinske škofije.

II. Na Štorskem

imela je labodska vladikovina v 17. stoletju naslednje župnije, prištete osim na Koroškem:

9. Župnija sv. Margarete na Muti s podružnicami: a) sv. Petra, b) sv. Janeza pod Mutoj, c) ss. Primoža in Felicijana in d) sv. Jerneja. — 10. Samostan puščavnikov sv. Avgušтина na Muti. — 11. Samostan dominikanskih nun v Marbegu. — 12. Župnija sv. Mihaela v Marbegu s podružnicami: a) sv. Martina na Ledini (in Egarten), b) sv. Ila v Vižingi, c) sv. Lenarta na Ravnem, d) ss. Šimona in Jude v Pernicah in e) sv. Jakoba v Soboti. — 13. Župnija Marije device v Brezji (Fresen) s podružnico sv. Ožbalda za Dravo. — 14. Župnija sv. Jurja na Remšniku in nje podružnici: sv. Katarine v Kopli in sv. Pongraca na Vrhu. — 15. Župnija sv. Florjana za Laznico s podružnico sv. Urha. Tamošnji župnik je bil komisar za vse sledeče nad Radolno ležeče lavantinske duhovnije: 16. Župnija sv. Janeza v Labodovcu (Schwanberg) s podružnico sv. Ane na Gori in s kapelo sv. Jožefa v labodovskem gradu. — 17. Župnija sv. Ila v Holeneku s podružnico sv. Bolfganga na Gori. — 18. Vikarija vsih Svetnikov v Lonču (Landsberg) s kapelico sv. Lovrenca v lončkem gradu. — 19. Župnija Marije device na Ojstrici s podružnico sv. Miklavža v Trahütten. — 20. Župnija sv. Jakoba v Freilandu s podružnico sv. Ožbalda. — 21. Župnija sv. Jerneja v Gamsu. — 22. Župnija sv. Andraša v Suselji (Sausal). 23. Župnija sv. Mihaela v Glinici (Kleinstätten) in nje podružnici: sv. Martina v sulmski dolini in sv. Jurja v Krčovini (in Gereuth). — 24. Župnija sv. Urbana v Altenmarktu s

podružnico sv. Ane v Beli (in der Wiel). — 25. Župnija sv. Ane v Suselji.

To so vse župnije in cerkve nekdanje lavantinske vladikovine. Ležale so vse okoli labodskih planin, deloma po njih panogah.

V teh razmerah je ostala lavantinska škofija do leta 1786. V tem letu je pa cesar Jožef II. kakor druge škofije, tako tudi lavantinsko na novo omejil. Po njegovi določbi je tačas lavantinska škofija vse svoje nad Dravo ležeče štirske župnije in cerkve oddala sekovski škofiji, je pa mesto njih prejela na Koroškem ves velikovski okraj, na Štorskem pa celjski okraj. — Tako na novo omejena lavantinska vladikovina je segala gori blizu Judenburga in Celovca, doli pa blizu Zagreba, in je razdeljena bila na 20 dekanij. Te dekanije so bile: na Koroškem: 1. šent-lenartska, 2. wolfsberška, 3. šent-andraška, 4. velikovska, 5. doberlovaška in 6. pliberška; na Štorskem: 7. vuzeniška, 8. starotrška, 9. bistrška, 10. konjiška, 11. škalska, 12. gornogradska, 13. braslovška, 14. novocerkovska, 15. celjska, 16. laška, 17. šmarska, 18. rogačka, 19. kozjska in 20. videmska.

Štela je škofija 210 duhovnij in 320.000 duš, med kojimi je bilo 50.000 Nemcev, ki so naseljeni bili v lavantinski dolini, za Labodo od Reichenfelsa do labodske župnije. Vsi ostali prebivalci (270.000 duš) so bili slovenske narodnosti.

(Dalje sledi.)

Gospodarske stvari.

O vinstvu,

ali kako se vino v kleti oskrbuje.

(Spisal Franjo Jančar.)

Pretakanje.

Kaj se vidi v moštu?

Že smo poprej vidili, koliko nesnage pride v mošt, kder se grozdje v kadi tlači in zgoraj stoječi mošt koj v škafe pôlje in v sode nosi. Ne vidi se pa toliko nesnage, ako se grozdje na tlačilnici tlači, čeravno se tu tudi mnogo gnjusnega v moštu znajde, ki s tlačilnice v kad teče; le v majhnih, gostih podobah je. To se z očmi lahko vidi. Vzemimo čašo z moštom 5 — 8 dni starim napolnjeno, ko namreč že bolj mirno vre, ter le še bolj lahkeje reči in stvarce v njem plavajo in se vzdigujejo. Blato ali stanjšana zemlja, ki je večkrat o deževnem vremenu na grozdju, nekteri mehuljini kosčeki, peške itd., so se že na dnu vsedli. Vidili pa bomo drobce od stlačenega grozdnega mesa, proge še ne razkrojenega grozdnega sladkorja itd., kar dela, da je mošt gost; in če bi že čisto vino bilo. Dalje se zapazi v moštu pogostoma kaki mrčes ali nja deli, še celó črvi v vinskih jagodah zdruzgani bistremu očesu ne uidejo itd.